

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

НАКАЗ

16.05.2016 № 1418/5

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
17 травня 2016 р.
за № 727/28857

**Про затвердження положень про програми
диференційованого виховного впливу на засуджених**

Відповідно до частин четвертої, п'ятої статті 123 Кримінально-виконавчого кодексу України та підпункту 22 пункту 4 Положення про Державну пенітенціарну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 225, з метою підвищення ефективності соціально-виховної роботи із засудженими на основі програм диференційованого виховного впливу та нормативного врегулювання цього напрямку діяльності **НАКАЗУЮ**:

1. Затвердити такі, що додаються:

Положення про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Освіта»;

Положення про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Професія»;

Положення про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Правова просвіта»;

Положення про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Духовне відродження»;

Положення про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Творчість»;

Положення про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Фізкультура і спорт»;

Положення про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Подолання алкогольної залежності»;

Положення про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Подолання наркотичної залежності»;

Положення про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Підготовка до звільнення».

2. Департаменту взаємодії з органами влади та інформаційно-аналітичної роботи Міністерства юстиції України (Козловська Н.А.) подати цей наказ на державну реєстрацію відповідно до Указу Президента України від 03 жовтня 1992 року № 493 «Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади».

3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра - керівника апарату Онищенко Г.В.

Міністр	П. Петренко
ПОГОДЖЕНО: Міністр освіти і науки України Голова Державної пенітенціарної служби України	С.М. Квіт В.М. Палагнюк

	ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Міністерства юстиції України 16.05.2016 № 1418/5
	Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 17 травня 2016 р. за № 727/28857

ПОЛОЖЕННЯ

про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Освіта»

I. Загальні положення

1. Заходи в рамках реалізації програми диференційованого виховного впливу на засуджених «Освіта» (далі - програма «Освіта») здійснюються згідно зі [статтями 125, 126](#) Кримінально-виконавчого кодексу України та [статтею 3](#) Закону України «Про освіту».

2. Участь засуджених у реалізації програми «Освіта» є складовою частиною процесу їх виправлення та ресоціалізації, становлення на життєву позицію, яка відповідає соціальним нормам.

3. Робота щодо реалізації програми «Освіта» проводиться соціально-психологічною службою установи виконання покарань (далі - установа) у взаємодії з іншими структурними підрозділами установи із залученням територіальних органів управління освітою та навчальних закладів.

4. Загальну координацію заходів з реалізації програми «Освіта» здійснює заступник начальника установи із соціально-виховної та психологічної роботи.

5. Безпосередньо заходи з реалізації програми «Освіта» організовують та здійснюють працівники соціально-психологічної служби, посадові обов'язки та права яких у частині реалізації програми «Освіта» визначаються цим Положенням.

II. Мета і завдання програми «Освіта»

1. Метою програми «Освіта» є набуття засудженими базової та повної загальної середньої освіти, підвищення їх освітнього рівня.

2. Основні завдання програми «Освіта»:

взаємодія установ з навчальними закладами;

реалізація права засуджених на освіту;

розвиток корисної зайнятості та творчих здібностей засуджених;

формування у засуджених навичок навчальної діяльності;

запобігання морально-психологічній деформації, пов'язаній із позбавленням волі.

III. Реалізація програми «Освіта»

1. Заходи з реалізації програми «Освіта» розпочинаються з дати прибуття засудженого до місця відбування покарання.

2. Програма «Освіта» складається працівником соціально-психологічної служби установи разом із засудженим.

3. Програма «Освіта» складається, виходячи з мети та завдань соціально-світоглядного виховання засуджених, визначених у розділі II цього Положення.

4. Заходи програми «Освіта» плануються таким чином, щоб вони охоплювали весь період відбування засудженим покарання - від дати прибуття в установу до дати його звільнення.

5. Зміст заходів програми «Освіта» та результати їх реалізації долучаються до Щоденника індивідуальної роботи із засудженим, визначеного [Положенням про відділення соціально-психологічної служби](#), затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 04 листопада 2013 року № 2300/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 листопада 2013 року за № 1863/24395.

6. Реалізація програми «Освіта» поділяється на три етапи: початковий, основний та заключний.

На початковому етапі:

вивчаються побажання засудженого на період відбування покарання щодо підвищення освітнього рівня;

з'ясовуються освітній та освітньо-кваліфікаційний рівні, професія засудженого;

засудженому роз'яснюються умови та порядок підвищення освітнього рівня.

Під час основного етапу відбувається залучення засуджених до навчання, а саме:

засудженим громадянам України, які не мають повної загальної середньої освіти, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, етнічного та соціального походження, мовних або інших ознак забезпечуються доступність і безоплатність здобуття повної загальної середньої освіти відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України, Міністерства юстиції України від 10 червня 2014 року [№ 691/897/5](#) «Про затвердження Порядку організації навчання у загальноосвітніх навчальних закладах при виправних колоніях та слідчих ізоляторах, що належать до сфери управління Державної пенітенціарної служби України», зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 16 червня 2014 року за № 629/25406;

засудженим, які бажають підвищити свій освітній рівень, адміністрація установи надає можливість для навчання за дистанційною та заочною формами навчання у вищих навчальних закладах;

засудженим створюються умови для занять самоосвітою у вільний від роботи час.

На заключному етапі:

після закінчення навчання у загальноосвітньому навчальному закладі при установі та за результатами державної підсумкової атестації засуджений отримує документ про освіту;

у випадках, пов'язаних із звільненням від відбування покарання, засуджений отримує таблицю успішності або довідку про пройдений курс навчання.

IV. Права та обов'язки працівників соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організовують і здійснюють заходи з реалізації програми «Освіта»

1. Працівники соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організовують і здійснюють заходи з реалізації програми «Освіта», мають право:

1) розглядати питання, що виникають при реалізації програми «Освіта», в межах повноважень, визначених [Положенням про відділення соціально-психологічної служби](#), затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 04 листопада 2013 року № 2300/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 листопада 2013 року за № 1863/24395;

2) порушувати питання про вжиття персоналом установи заходів, спрямованих на реалізацію програми «Освіта»;

3) отримувати від структурних підрозділів установи інформацію, яка має значення для реалізації програми «Освіта»;

4) ознайомлюватися з особовими справами засуджених, іншими наявними в установі матеріалами, що можуть мати значення для реалізації програми «Освіта»;

5) порушувати перед керівництвом установи клопотання щодо надання допомоги в реалізації програми «Освіта», її методичного та матеріально-технічного забезпечення;

6) представляти інтереси установи з питань навчання засуджених у навчальних закладах.

2. Працівники соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організовують і здійснюють заходи з реалізації програми «Освіта», зобов'язані:

1) роз'яснювати засудженим положення законодавства, що регламентує порядок реалізації їх права на освіту;

2) забезпечувати взаємодію установи з навчальними закладами;

3) залучати до навчальної роботи із засудженими представників навчальних закладів;

4) забезпечувати спільно з представниками навчальних закладів постійне оновлення наочного навчального обладнання для засуджених з інформацією про можливість отримання ними освіти;

5) з'ясовувати у кожного засудженого його наміри щодо участі у програмі «Освіта»;

6) інформувати керівництво установи про необхідність облаштування приміщень для навчання засуджених.

V. Документування заходів програми «Освіта»

1. Усі матеріали з питань участі засудженого у програмі «Освіта» долучаються до особової справи цього засудженого.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
юстиції України
16.05.2016 № 1418/5

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
17 травня 2016 р.
за № 728/28858

ПОЛОЖЕННЯ

про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Професія»

I. Загальні положення

1. Заходи в рамках реалізації програми диференційованого виховного впливу на засуджених «Професія» (далі - програма «Професія») здійснюються згідно зі [статтями 125, 126](#) Кримінально-виконавчого кодексу України та [статтею 5](#) Закону України «Про професійно-технічну освіту».

2. Участь засуджених у реалізації програми «Професія» є складовою частиною процесу їх виправлення та ресоціалізації, становлення на життєву позицію, яка відповідає соціальним нормам.

3. Робота щодо реалізації програми «Професія» проводиться соціально-психологічною службою установи виконання покарань (далі - установа) у взаємодії з іншими структурними підрозділами установи із залученням професійно-технічних навчальних закладів (навчальних центрів (далі - НЦ), професійно-технічних училищ (далі - ПТУ) при установах або їх філій).

4. Загальну координацію заходів з реалізації програми «Професія» здійснює заступник начальника установи із соціально-виховної та психологічної роботи.

5. Безпосередньо заходи з реалізації програми «Професія» організовують та здійснюють працівники соціально-психологічної служби, посадові обов'язки та права яких у частині реалізації програми «Професія» визначаються цим Положенням.

II. Мета і завдання програми «Професія»

1. Метою програми «Професія» є здобуття засудженими професії.

2. Основні завдання програми «Професія»:

взаємодія установ із професійно-технічними навчальними закладами;

реалізація права засуджених на здобуття професійно-технічної освіти;

розвиток корисної зайнятості та творчих здібностей засуджених;

формування навичок навчальної та професійної діяльності;

запобігання морально-психологічній деформації, пов'язаній з позбавленням волі;

здобуття засудженими професії відповідно до їх покликань, інтересів і здібностей, що допоможе їх адаптації після звільнення від відбування покарання.

III. Реалізація програми «Професія»

1. Заходи з реалізації програми «Професія» розпочинаються з дати прибуття засудженого до місця відбування покарання.

2. Програма «Професія» складається працівником соціально-психологічної служби установи разом із засудженим.

3. Програма «Професія» складається, виходячи з мети та завдань трудового виховання засуджених, визначених у розділі II цього Положення.

4. Заходи програми «Професія» плануються таким чином, щоб вони охоплювали весь період відбування засудженим покарання - від дати прибуття в установу до дати його звільнення.

5. Зміст заходів програми «Професія» та результати їх реалізації долучаються до Щоденника індивідуальної роботи із засудженим, визначеного [Положенням про відділення соціально-психологічної служби](#), затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 04 листопада 2013 року № 2300/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 листопада 2013 року за № 1863/24395.

6. Реалізація програми «Професія» поділяється на три етапи: початковий, основний та заключний.

На початковому етапі:

вивчаються побажання засудженого на період відбування покарання щодо здобуття певної робітничої професії;

з'ясовуються наявність робітничої професії у засудженого та його кваліфікаційний рівень;

засудженому пропонується отримати робітничу професію у НЦ (ПТУ) при установі, що діє згідно з ліцензією на провадження діяльності, пов'язаної з наданням послуг із здобуття професійно-технічної освіти, відповідно до законодавства.

Під час основного етапу відбувається навчання засуджених у НЦ (ПТУ) й на виробництві установи та надається можливість займатися самоосвітою у вільний від роботи час.

На заключному етапі:

засуджений, який опанував курс професійно-технічного навчання і успішно пройшов кваліфікаційну атестацію, отримує свідоцтво про присвоєння або підвищення робітничої кваліфікації;

засуджений працевлаштовується за набутою професією на виробництві установи.

IV. Права та обов'язки працівників соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організовують і здійснюють заходи з реалізації програми «Професія»

1. Працівники соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організовують і здійснюють заходи з реалізації програми «Професія», мають право:

1) розглядати питання, що виникають при реалізації програми «Професія», в межах повноважень, визначених [Положенням про відділення соціально-психологічної служби](#), затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 04 листопада 2013 року № 2300/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 листопада 2013 року за № 1863/24395;

2) порушувати питання про вжиття персоналом установи заходів, спрямованих на реалізацію програми «Професія»;

3) отримувати від структурних підрозділів установи інформацію, яка має значення для реалізації програми «Професія»;

4) ознайомлюватися з особовими справами засуджених, іншими наявними в установі матеріалами, що можуть мати значення для реалізації програми «Професія»;

5) порушувати перед керівництвом установи клопотання щодо надання допомоги в реалізації програми «Професія», її методичного та матеріально-технічного забезпечення;

6) представляти інтереси установи з питань професійно-технічного навчання засуджених у професійно-технічних навчальних закладах.

2. Працівники соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організовують і здійснюють заходи з реалізації програми «Професія», зобов'язані:

1) роз'яснювати засудженим положення законодавства, що регламентує порядок реалізації їх права на здобуття професійно-технічної освіти;

2) забезпечувати взаємодію установи із професійно-технічними навчальними закладами;

3) з'ясовувати у кожного засудженого його наміри щодо участі у програмі «Професія»;

4) інформувати керівництво установи про необхідність облаштування приміщень для професійно-технічного навчання засуджених.

V. Документування заходів програми «Професія»

1. Усі матеріали з питань участі засудженого у програмі «Професія» долучаються до особової справи цього засудженого.

2. Підсумки реалізації програми «Професія» щокварталу розглядаються на нараді з керівництвом установи, на якій визначаються заходи, що сприяють підвищенню ефективності професійно-технічного навчання засуджених.

3. За підсумками року працівник соціально-психологічної служби, який безпосередньо організовує та здійснює заходи з реалізації програми «Професія», подає начальнику установи погоджений із заступником начальника установи із соціально-виховної та психологічної роботи звіт про результати професійно-технічного навчання засуджених. У звіті, крім аналізу роботи професійно-технічних навчальних закладів, які працюють в установі, висвітлюються конкретні результати професійно-технічного навчання засуджених, аналіз недоліків у цій роботі, заходи щодо їх усунення.

4. Працівник соціально-психологічної служби установи, який безпосередньо організовує та здійснює заходи з реалізації програми «Професія», веде таку документацію:

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
юстиції України
16.05.2016 № 1418/5

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
17 травня 2016 р.
за № 729/28859

ПОЛОЖЕННЯ

про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Правова просвіта»

I. Загальні положення

1. Заходи в рамках реалізації програми диференційованого виховного впливу на засуджених «Правова просвіта» (далі - програма «Правова просвіта») здійснюються згідно зі [статтями 8, 107, 124](#) Кримінально-виконавчого кодексу України та [статтею 3](#) Закону України «Про безоплатну правову допомогу».

2. Участь засуджених у реалізації програми «Правова просвіта» є складовою частиною процесу їх виправлення та ресоціалізації, становлення на життєву позицію, яка відповідає соціальним нормам.

3. Робота щодо реалізації програми «Правова просвіта» проводиться соціально-психологічною службою установи виконання покарань (далі - установа) у взаємодії з іншими структурними підрозділами установи із залученням державних та громадських організацій, які здійснюють правову просвіту та надають правову допомогу, у тому числі центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

4. Загальну координацію заходів з реалізації програми «Правова просвіта» здійснює заступник начальника установи із соціально-виховної та психологічної роботи.

5. Безпосередньо заходи з реалізації програми «Правова просвіта» організовують та здійснюють працівники соціально-психологічної служби установи, посадові обов'язки та права яких у частині реалізації програми «Правова просвіта» визначаються цим Положенням.

II. Мета і завдання програми «Правова просвіта»

1. Метою програми «Правова просвіта» є формування правосвідомості засуджених.

2. Основні завдання програми «Правова просвіта»:

взаємодія установ з державними та громадськими організаціями, які здійснюють правову просвіту та надають правову допомогу, у тому числі центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги;

реалізація права засуджених на правову допомогу;

роз'яснення прав та обов'язків засуджених, у тому числі на безоплатну вторинну правову допомогу відповідно до [Закону України](#) «Про безоплатну правову допомогу», розвиток та виховання поваги до законів, формування правомірної поведінки в період відбування покарання та після звільнення.

III. Реалізація програми «Правова просвіта»

1. Заходи з реалізації програми «Правова просвіта» розпочинаються з дати прибуття засудженого до місця відбування покарання.

2. Програма «Правова просвіта» складається працівником соціально-психологічної служби установи разом із засудженим.

3. Програма «Правова просвіта» складається, виходячи з мети та завдань правового виховання засуджених, визначених у розділі II цього Положення.

4. Заходи програми «Правова просвіта» плануються таким чином, щоб вони охоплювали весь період відбування засудженим покарання - від дати прибуття в установу до дати його звільнення.

5. Зміст заходів програми «Правова просвіта» та результати їх реалізації долучаються до Щоденника індивідуальної роботи із засудженим, визначеного [Положенням про відділення соціально-психологічної служби](#), затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 04 листопада 2013 року № 2300/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 листопада 2013 року за № 1863/24395.

6. Реалізація програми «Правова просвіта» поділяється на три етапи: початковий, основний та заключний.

На початковому етапі:

з'ясовується рівень правових знань засудженого;

вивчаються його побажання на період відбування покарання щодо підвищення рівня правових знань;

роз'яснюються умови та порядок відбування покарання в установі, порядок та підстави надання правової допомоги, у тому числі безоплатної вторинної правової допомоги відповідно до [Закону України](#) «Про безоплатну правову допомогу».

Під час основного етапу проводяться обов'язкові заходи правового виховання згідно з розпорядком дня. Засуджені займаються самоосвітою, користуються юридичними послугами державних та громадських організацій.

На заключному етапі проводяться заняття на курсах підготовки засуджених до звільнення (за 6 місяців до закінчення строку відбування покарання).

IV. Права та обов'язки працівників соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організують і здійснюють заходи з реалізації програми «Правова просвіта»

1. Працівники соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організують і здійснюють заходи з реалізації програми «Правова просвіта», мають право:

1) розглядати питання, що виникають при реалізації програми «Правова просвіта», в межах повноважень, визначених [Положенням про відділення соціально-психологічної служби](#), затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 04 листопада 2013 року № 2300/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 листопада 2013 року за № 1863/24395;

2) порушувати питання про вжиття персоналом установи заходів, спрямованих на реалізацію програми «Правова просвіта»;

3) отримувати від структурних підрозділів установи інформацію, яка має значення для реалізації програми «Правова просвіта»;

4) ознайомлюватися з особовими справами засуджених, іншими наявними в установі матеріалами, що можуть мати значення для реалізації програми «Правова просвіта»;

5) порушувати перед керівництвом установи клопотання щодо надання допомоги в реалізації програми «Правова просвіта», її методичного та матеріально-технічного забезпечення;

6) представляти інтереси установи з питань надання правової допомоги засудженим у державних і громадських організаціях, які надають правову допомогу.

2. Працівники соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організують і здійснюють заходи з реалізації програми «Правова просвіта», зобов'язані:

1) роз'яснювати засудженим положення законодавства, що регламентує порядок реалізації їх права на правову допомогу, у тому числі на безоплатну вторинну правову допомогу відповідно до [Закону України](#) «Про безоплатну правову допомогу»;

2) забезпечувати взаємодію установи з державними та громадськими організаціями, які надають правову допомогу, у тому числі центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги;

3) вживати заходів щодо залучення до правового виховання засуджених державних та громадських організацій, які надають правову допомогу, у тому числі центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги;

4) забезпечувати спільно з представниками державних та громадських організацій, які надають правову допомогу, у тому числі центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, обладнання і постійне оновлення наочного приладдя для засуджених з правовою інформацією та інформацією про можливість отримання ними правової допомоги;

5) з'ясовувати у кожного засудженого його наміри щодо участі у програмі «Правова просвіта»;

6) інформувати керівництво установи про необхідність облаштування приміщень для правової просвіти засуджених.

V. Документування заходів програми «Правова просвіта»

1. Усі матеріали з питань участі засудженого у програмі «Правова просвіта» долучаються до особової справи цього засудженого.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
юстиції України
16.05.2016 № 1418/5

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
17 травня 2016 р.
за № 730/28860

ПОЛОЖЕННЯ

про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Духовне відродження»

I. Загальні положення

1. Заходи в рамках реалізації програми диференційованого виховного впливу на засуджених «Духовне відродження» (далі - програма «Духовне відродження») здійснюються згідно зі [статтею 128](#) Кримінально-виконавчого кодексу України та [статтею 21](#) Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації».

2. Участь засуджених у реалізації програми «Духовне відродження» є складовою частиною процесу їх виправлення та ресоціалізації, становлення на життєву позицію, яка відповідає соціальним нормам.

3. Робота щодо реалізації програми «Духовне відродження» проводиться соціально-психологічною службою установи виконання покарань (далі - установа) у взаємодії з іншими структурними підрозділами установи із залученням релігійних та благодійних організацій тощо.

4. Загальну координацію заходів з реалізації програми «Духовне відродження» здійснює заступник начальника установи із соціально-виховної та психологічної роботи.

5. Безпосередньо заходи з реалізації програми «Духовне відродження» організовують та здійснюють працівники соціально-психологічної служби, посадові обов'язки та права яких у частині реалізації програми «Духовне відродження» визначаються цим Положенням.

II. Мета і завдання програми «Духовне відродження»

1. Метою програми «Духовне відродження» є формування у засуджених зрілої морально-етичної свідомості, каяття у скоєному злочині.

2. Основні завдання програми «Духовне відродження»:

взаємодія установ з релігійними організаціями;

задоволення релігійних потреб засуджених;

підвищення значення духовних традицій і релігійної культури в морально-етичному вихованні засуджених;

розвиток корисної ініціативи та творчих здібностей засуджених;

запобігання морально-психологічній деформації, пов'язаній з позбавленням волі.

III. Реалізація програми «Духовне відродження»

1. Заходи з реалізації програми «Духовне відродження» розпочинаються з дати прибуття засудженого до місця відбування покарання.

2. Програма «Духовне відродження» складається працівником соціально-психологічної служби установи разом із засудженим.

3. Програма «Духовне відродження» складається, виходячи з мети та завдань духовного виховання засуджених, визначених у розділі II цього Положення.

4. Заходи програми «Духовне відродження» плануються таким чином, щоб вони охоплювали весь період відбування засудженим покарання - від дати прибуття в установу до дати його звільнення.

5. Зміст заходів програми «Духовне відродження» та результати їх реалізації долучаються до Щоденника індивідуальної роботи із засудженим, визначеного [Положенням про відділення соціально-психологічної служби](#), затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 04 листопада 2013 року № 2300/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 листопада 2013 року за № 1863/24395.

6. Реалізація програми «Духовне відродження» поділяється на три етапи: початковий, основний та заключний.

На початковому етапі:

з'ясовуються релігійні переконання засудженого, його бажання відвідувати релігійні заходи;

пропонується інформація про релігійні організації, члени яких відвідують установу;

роз'яснюються умови та порядок участі у програмі «Духовне відродження»;

вивчаються наміри щодо участі у програмі «Духовне відродження».

Під час основного етапу засудженому надається можливість:

брати участь у заходах релігійних організацій, які відвідують установу;

відвідувати богослужіння та інші релігійні заходи, які проводять священнослужителі в установі;

брати участь у заходах пізнавальної спрямованості, навчатись у школі духовної просвіти;

здійснювати перегляд кіно-, відеофільмів та телевізійних передач, прослуховувати радіопередачі релігійного характеру;

ознайомлюватися з релігійною пресою (передплачувати відповідні періодичні видання);

відвідувати бібліотеку для читання духовної літератури;

брати участь у заходах добровільного благоустрою культових приміщень та прилеглих до них територій;

займатися художньо-прикладною та літературною творчістю.

На заключному етапі засуджений визначає, чи буде відвідувати релігійні заходи після звільнення з установи.

IV. Права та обов'язки працівників соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організують і здійснюють заходи з реалізації програми «Духовне відродження»

1. Працівники соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організують і здійснюють заходи з реалізації програми «Духовне відродження», мають право:

1) розглядати питання, що виникають при реалізації програми «Духовне відродження», в межах повноважень, визначених [Положенням про відділення соціально-психологічної служби](#), затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 04 листопада 2013 року № 2300/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 листопада 2013 року за № 1863/24395;

2) порушувати питання про вжиття персоналом установи заходів, спрямованих на реалізацію програми «Духовне відродження»;

3) отримувати від структурних підрозділів установи інформацію, яка має значення для реалізації програми «Духовне відродження»;

4) ознайомлюватися з особовими справами засуджених, іншими наявними в установі матеріалами, що можуть мати значення для реалізації програми «Духовне відродження»;

5) порушувати перед керівництвом установи клопотання щодо надання допомоги в реалізації програми «Духовне відродження», її методичного та матеріально-технічного забезпечення;

6) представляти інтереси установи з питань духовно-просвітницької роботи із засудженими в державних і релігійних організаціях.

2. Працівники соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організують і здійснюють заходи з реалізації програми «Духовне відродження», зобов'язані:

1) роз'яснювати засудженим положення законодавства, що регламентує порядок реалізації їх права на свободу віросповідання;

2) забезпечувати взаємодію установи з релігійними організаціями, функціонування релігійних общин засуджених;

3) вживати заходів щодо залучення до духовно-просвітницької роботи із засудженими представників релігійних організацій, які відвідують установу;

4) забезпечувати спільно з релігійними організаціями обладнання і постійне оновлення наочного приладдя для засуджених з інформацією про місце та час відвідування релігійними організаціями установи;

5) з'ясовувати у кожного засудженого його наміри щодо участі у програмі «Духовне відродження»;

6) інформувати керівництво установи про необхідність облаштування культових споруд для проведення релігійних заходів.

V. Документування заходів програми «Духовне відродження»

1. Усі матеріали з питань участі засудженого у програмі «Духовне відродження» долучаються до особової справи цього засудженого.

2. Підсумки реалізації програми «Духовне відродження» щокварталу розглядаються на нараді з керівництвом установи, на якій визначаються заходи, що сприяють підвищенню ефективності духовно-просвітницької роботи із засудженими.

3. За підсумками року працівник соціально-психологічної служби, який безпосередньо організовує та здійснює заходи з реалізації програми «Духовне відродження», подає начальнику установи погоджений із заступником начальника установи із соціально-виховної та психологічної роботи звіт про результати духовно-просвітницької роботи із засудженими. У звіті, крім аналізу роботи релігійних організацій, які відвідують установу, висвітлюються конкретні заходи духовно-просвітницької роботи із засудженими, аналіз недоліків у цій роботі, заходи щодо їх усунення.

4. Працівник соціально-психологічної служби установи, який безпосередньо організовує та здійснює заходи з реалізації програми «Духовне відродження», веде таку документацію:

квартальний план роботи;

журнал обліку засуджених, які беруть участь у програмі «Духовне відродження», форма якого наведена в [додатку](#) до цього Положення.

Директор Департаменту взаємодії з органами влади та інформаційно-аналітичної роботи	Н.А. Козловська
--	------------------------

	Додаток до Положення про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Духовне відродження» (пункт 4 розділу V)
--	---

ЖУРНАЛ обліку засуджених, які беруть участь у програмі «Духовне відродження»

№ з/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Відділення соціально-психологічної	Назва релігійної організації	Місце проведення заходу	Початок участі у програмі	Закінчення участі у програмі	Відповідальна особа
-------	-------------------------------	------------------------------------	------------------------------	-------------------------	---------------------------	------------------------------	---------------------

	засуженого	служби					
1	2	3	4	5	6	7	8

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
юстиції України
16.05.2016 № 1418/5

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
17 травня 2016 р.
за № 731/28861

ПОЛОЖЕННЯ

про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Творчість»

I. Загальні положення

1. Заходи в рамках програми диференційованого виховного впливу на засуджених «Творчість» (далі - програма «Творчість») здійснюються згідно зі [статтями 123, 124](#) Кримінально-виконавчого кодексу України та [статтею 9](#) Закону України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки».

2. Участь засуджених у реалізації програми «Творчість» є складовою частиною процесу їх виправлення та ресоціалізації, становлення на життєву позицію, яка відповідає соціальним нормам.

3. Робота щодо реалізації програми «Творчість» проводиться соціально-психологічною службою установи виконання покарань (далі - установа) у взаємодії з іншими структурними підрозділами установи із залученням державних, громадських та благодійних організацій.

4. Загальну координацію заходів з реалізації програми «Творчість» здійснює заступник начальника установи із соціально-виховної та психологічної роботи.

5. Безпосередньо заходи з реалізації програми «Творчість» організовують та здійснюють працівники соціально-психологічної служби установи, посадові обов'язки та права яких у частині реалізації програми «Творчість» визначаються цим Положенням.

II. Мета і завдання програми «Творчість»

1. Метою програми «Творчість» є формування у засуджених зрілої естетичної свідомості, виявлення та розвиток творчих здібностей.

2. Основні завдання програми «Творчість»:

взаємодія установ з державними та громадськими організаціями, які займаються творчою діяльністю;

задоволення потреб засуджених у духовному розвитку та творчості;

підвищення значення духовних традицій і народної культури в естетичному вихованні засуджених;

запобігання морально-психологічній деформації, пов'язаній з позбавленням волі;
організація дозвілля шляхом корисної зайнятості засуджених, розвиток їх соціальної активності, соціально корисних інтересів, творчих і художніх здібностей.

III. Реалізація програми «Творчість»

1. Заходи з реалізації програми «Творчість» розпочинаються з дати прибуття засудженого до місця відбування покарання.
2. Програма «Творчість» складається працівником соціально-психологічної служби разом із засудженим.
3. Програма «Творчість» складається, виходячи з мети та завдань творчого виховання засуджених, визначених у розділі II цього Положення.
4. Заходи програми «Творчість» плануються таким чином, щоб вони охоплювали весь період відбування засудженим покарання - від дати прибуття в установу до дати його звільнення.
5. Зміст заходів програми «Творчість» та результати їх реалізації долучаються до Щоденника індивідуальної роботи із засудженим, визначеного [Положенням про відділення соціально-психологічної служби](#), затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 04 листопада 2013 року № 2300/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 листопада 2013 року за № 1863/24395.
6. Реалізація програми «Творчість» поділяється на три етапи: початковий, основний та заключний.

На початковому етапі:

виявляється наявність творчих здібностей у засудженого (музичних, вокальних, літературних, художніх тощо), з'ясовується, чи займався засуджений творчістю раніше, його бажання брати участь у програмі «Творчість»;

пропонується інформація про наявні гуртки установи;

роз'яснюються умови та порядок участі у програмі «Творчість».

Під час основного етапу засудженому надається можливість брати участь у роботі гуртків установи:

художньої самодіяльності (хор, духовий оркестр, вокально-інструментальний ансамбль, театральний гурток, клуб веселих та кмітливих тощо);

прикладної художньої творчості (живопис, скульптура, графіка, різьблення по дереву, макраме, вишивання тощо);

літературної творчості (клуб читачів, гуртки любителів прози, поезії, наукової фантастики тощо).

На заключному етапі засуджений визначає, чи буде займатися творчістю після звільнення з установи.

IV. Права та обов'язки працівників соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організують і здійснюють заходи з реалізації програми «Творчість»

1. Працівники соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організують і здійснюють заходи з реалізації програми «Творчість», мають право:

1) розглядати питання, що виникають при реалізації програми «Творчість», в межах повноважень, визначених [Положенням про відділення соціально-психологічної служби](#), затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 04 листопада 2013 року № 2300/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 листопада 2013 року за № 1863/24395;

2) порушувати питання про вжиття персоналом установи заходів, спрямованих на реалізацію програми «Творчість»;

3) отримувати від структурних підрозділів установи інформацію, яка має значення для реалізації програми «Творчість»;

4) ознайомлюватися з особовими справами засуджених, іншими наявними в установі матеріалами, що можуть мати значення для реалізації програми «Творчість»;

5) порушувати перед керівництвом установи клопотання щодо надання допомоги в реалізації програми «Творчість», її методичного та матеріально-технічного забезпечення;

6) представляти інтереси установи з питань творчості засуджених у державних і громадських організаціях.

2. Працівники соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організують і здійснюють заходи з реалізації програми «Творчість», зобов'язані:

1) роз'яснювати засудженим положення законодавства, що регламентує порядок реалізації їх права на свободу творчості;

2) забезпечувати взаємодію установи з державними та громадськими організаціями, які займаються творчою діяльністю, функціонування культурно-мистецьких гуртків;

3) вживати заходів щодо залучення представників державних та громадських організацій, які займаються творчою діяльністю, до естетичного виховання засуджених;

4) забезпечувати обладнання і постійне оновлення наочного приладдя для засуджених з інформацією про місце та час культурно-масових заходів, а також про місце та час роботи культурно-мистецьких гуртків;

5) з'ясовувати у кожного засудженого його наміри щодо участі у програмі «Творчість»;

6) інформувати керівництво установи про необхідність облаштування приміщень для проведення культурно-масових заходів та роботи культурно-мистецьких гуртків.

V. Документування заходів програми «Творчість»

1. Усі матеріали з питань участі засудженого у програмі «Творчість» долучаються до особової справи засудженого.

2. Підсумки реалізації програми «Творчість» щокварталу розглядаються на нараді з керівництвом установи, на якій визначаються заходи, що сприяють підвищенню ефективності роботи щодо естетичного виховання засуджених.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
юстиції України
16.05.2016 № 1418/5

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
17 травня 2016 р.
за № 732/28862

ПОЛОЖЕННЯ

про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Фізкультура і спорт»

I. Загальні положення

1. Заходи в рамках програми диференційованого виховного впливу на засуджених «Фізкультура і спорт» (далі - програма «Фізкультура і спорт») здійснюються згідно зі [статтею 124](#) Кримінально-виконавчого кодексу України та [статтею 32](#) Закону України «Про фізичну культуру і спорт».

2. Участь засуджених у реалізації програми «Фізкультура і спорт» є складовою частиною процесу їх виправлення та ресоціалізації, становлення на життєву позицію, яка відповідає соціальним нормам.

3. Робота щодо реалізації програми «Фізкультура і спорт» проводиться соціально-психологічною службою установи виконання покарань (далі - установа) у взаємодії з іншими структурними підрозділами установи із залученням державних, громадських та благодійних організацій.

4. Загальну координацію заходів з реалізації програми «Фізкультура і спорт» здійснює заступник начальника установи із соціально-виховної та психологічної роботи.

5. Безпосередньо заходи з реалізації програми «Фізкультура і спорт» організують та здійснюють працівники соціально-психологічної служби, посадові обов'язки та права яких у частині реалізації програми «Фізкультура і спорт» визначаються цим Положенням.

II. Мета і завдання програми «Фізкультура і спорт»

1. Метою програми «Фізкультура і спорт» є формування у засуджених потреби у здоровому способі життя.

2. Основні завдання програми «Фізкультура і спорт»:

взаємодія установ з державними та громадськими організаціями, які займаються фізкультурою та спортом, пропагують здоровий спосіб життя;

задоволення потреб засуджених у фізичному розвитку;

пропаганда здорового способу життя;

запобігання морально-психологічній деформації, пов'язаній з позбавленням волі;

організація дозвілля шляхом корисної зайнятості засуджених, розвиток їх соціальної активності, соціально корисних інтересів, спортивних здібностей.

III. Реалізація програми «Фізкультура і спорт»

1. Заходи з реалізації програми «Фізкультура і спорт» розпочинаються з дати прибуття засудженого до місця відбування покарання.

2. Програма «Фізкультура і спорт» складається працівником соціально-психологічної служби установи разом із засудженим.

3. Програма «Фізкультура і спорт» складається, виходячи з мети та завдань фізичного виховання засуджених, визначених у розділі II цього Положення.

4. Заходи програми «Фізкультура і спорт» плануються таким чином, щоб вони охоплювали весь період відбування засудженим покарання - від дати прибуття в установу до дати його звільнення.

5. Зміст заходів програми «Фізкультура і спорт» та результати їх реалізації долучаються до Щоденника індивідуальної роботи із засудженим, визначеного [Положенням про відділення соціально-психологічної служби](#), затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 04 листопада 2013 року № 2300/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 листопада 2013 року за № 1863/24395.

6. Реалізація програми «Фізкультура і спорт» поділяється на три етапи: початковий, основний та заключний.

На початковому етапі:

виявляється наявність спортивних здібностей засуджених, з'ясовується, чи займався засуджений фізкультурою та спортом раніше, його бажання брати участь у програмі «Фізкультура і спорт»;

пропонується інформація про спортивні секції установи;

роз'яснюються умови та порядок участі у програмі «Фізкультура і спорт».

Під час основного етапу засудженому надається можливість робити ранкову фізичну зарядку, брати участь у роботі спортивних секцій установи, відвідувати спортзал, спортмайданчик, спорткуточок, брати участь у спортивних змаганнях та спартакіадах, які проводяться в установі.

На заключному етапі засуджений визначає, чи буде займатися фізкультурою та спортом після звільнення з установи.

IV. Права та обов'язки працівників соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організують і здійснюють заходи з реалізації програми «Фізкультура і спорт»

1. Працівники соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організують і здійснюють заходи з реалізації програми «Фізкультура і спорт», мають право:

1) розглядати питання, що виникають при реалізації програми «Фізкультура і спорт», в межах повноважень, визначених [Положенням про відділення соціально-психологічної служби](#), затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 04 листопада 2013 року № 2300/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 листопада 2013 року за № 1863/24395;

2) порушувати питання про вжиття персоналом установи заходів, спрямованих на реалізацію програми «Фізкультура і спорт»;

3) отримувати від структурних підрозділів установи інформацію, яка має значення для реалізації програми «Фізкультура і спорт»;

4) ознайомлюватися з особовими справами засуджених, іншими наявними в установі матеріалами, що можуть мати значення для реалізації програми «Фізкультура і спорт»;

5) порушувати перед керівництвом установи клопотання щодо надання допомоги в реалізації програми «Фізкультура і спорт», її методичного та матеріально-технічного забезпечення;

6) представляти інтереси установи з питань фізичного виховання засуджених у державних і громадських організаціях.

2. Працівники соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організують і здійснюють заходи з реалізації програми «Фізкультура і спорт», зобов'язані:

1) роз'яснювати засудженим положення законодавства, що регламентує порядок реалізації їх права на фізичний розвиток;

2) забезпечувати взаємодію установи з державними та громадськими організаціями, які займаються фізкультурою і спортом, пропагандою здорового способу життя, функціонування спортивних секцій;

3) вживати заходів щодо залучення до фізичного виховання засуджених представників державних та громадських організацій, які займаються фізкультурою і спортом, пропагандою здорового способу життя;

4) забезпечувати обладнання і постійне оновлення наочного приладдя для засуджених з інформацією про місце та час спортивних заходів, а також про місце та час роботи спортивних секцій установи;

5) з'ясовувати у кожного засудженого його наміри щодо участі у програмі «Фізкультура і спорт»;

6) інформувати керівництво установи про необхідність облаштування приміщень для проведення спортивних заходів та роботи спортивних секцій.

V. Документування заходів програми «Фізкультура і спорт»

1. Усі матеріали з питань участі засудженого у програмі «Фізкультура і спорт» долучаються до особової справи засудженого.

2. Підсумки реалізації програми «Фізкультура і спорт» щокварталу розглядаються на нараді з керівництвом установи, на якій визначаються заходи, що сприяють підвищенню ефективності роботи щодо фізичного виховання засуджених.

3. За підсумками року працівник соціально-психологічної служби установи, який безпосередньо організовує та здійснює заходи з реалізації програми «Фізкультура і спорт», подає начальнику установи погоджений із заступником начальника установи із соціально-виховної та психологічної роботи звіт про результати фізичного виховання засуджених. У звіті, крім аналізу роботи спортивних секцій, висвітлюються конкретні спортивні заходи із засудженими, аналіз недоліків у цій роботі, заходи щодо їх усунення.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
юстиції України
16.05.2016 № 1418/5

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
17 травня 2016 р.
за № 733/28863

ПОЛОЖЕННЯ

про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Подолання алкогольної залежності»

I. Загальні положення

1. Заходи в рамках програми диференційованого виховного впливу на засуджених «Подолання алкогольної залежності» (далі - програма «Подолання алкогольної залежності») здійснюються згідно зі [статтею 117](#) Кримінально-виконавчого кодексу України та [статтею 6](#) Основ законодавства України про охорону здоров'я.

2. Участь засуджених у реалізації програми «Подолання алкогольної залежності» є складовою частиною процесу їх виправлення та ресоціалізації, становлення на життєву позицію, яка відповідає соціальним нормам.

3. Робота щодо реалізації програми «Подолання алкогольної залежності» проводиться соціально-психологічною службою установи виконання покарань (далі - установа) у взаємодії з іншими структурними підрозділами установи із залученням державних та громадських організацій, які пропагують здоровий спосіб життя.

4. Загальну координацію заходів з реалізації програми «Подолання алкогольної залежності» здійснює заступник начальника установи із соціально-виховної та психологічної роботи установи.

5. Безпосередньо заходи з реалізації програми «Подолання алкогольної залежності» організовує та здійснює працівник соціально-психологічної служби установи, посадові обов'язки та права якого у частині реалізації програми «Подолання алкогольної залежності» визначаються цим Положенням.

II. Мета і завдання програми «Подолання алкогольної залежності»

1. Метою програми «Подолання алкогольної залежності» є формування здорового способу життя у засуджених, які мають залежність від алкоголю, сприяння у її подоланні та реабілітації.

2. Основні завдання програми «Подолання алкогольної залежності»:

взаємодія установ з державними та громадськими організаціями, які пропагують здоровий спосіб життя;

запобігання морально-психологічній деформації, пов'язаній з позбавленням волі;

усвідомлення та визнання засудженим наявності алкогольної залежності, визнання нездатності самостійно чинити їй опір;

отримання засудженим конструктивних навичок у боротьбі з алкогольною залежністю: навичок контролю негативних емоцій, почуттів та станів, комунікації (звернення за допомогою), створення свого позитивного образу;

виявлення психологічних механізмів алкогольної залежності та утворення відповідних механізмів захисту (зміна стереотипних неефективних способів мислення, переживання та поведінки);

зміцнення чи отримання мотивації для продовження лікування від алкогольної залежності, усвідомлення відповідальності за своє здоров'я.

III. Реалізація програми «Подолання алкогольної залежності»

1. Заходи з реалізації програми «Подолання алкогольної залежності» розпочинаються з дати прибуття засудженого до місця відбування покарання.

2. Програма «Подолання алкогольної залежності» складається працівником соціально-психологічної служби установи разом із засудженим.

3. Програма «Подолання алкогольної залежності» складається, виходячи з мети та завдань формування у засуджених потреби у здоровому способі життя, визначених у розділі II цього Положення.

4. Заходи програми «Подолання алкогольної залежності» плануються таким чином, щоб вони охоплювали весь період відбування засудженим покарання - від дати прибуття в установу до дати його звільнення.

5. Зміст заходів програми «Подолання алкогольної залежності» та результати їх реалізації долучаються до Щоденника індивідуальної роботи із засудженим, визначеного [Положенням про відділення соціально-психологічної служби](#), затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 04 листопада 2013 року № 2300/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 листопада 2013 року за № 1863/24395.

6. Реалізація програми «Подолання алкогольної залежності» поділяється на три етапи: початковий, основний та заключний.

На початковому етапі:

відбувається набуття засудженим знань стосовно алкогольної залежності;

приходить усвідомлення та визнання засудженим наявності алкогольної залежності;

формується визнання засудженим нездатності самостійно чинити опір алкогольній залежності;

пропонується інформація про медичну та психологічну допомогу засудженим, які мають алкогольну залежність;

роз'яснюються умови та порядок участі у програмі «Подолання алкогольної залежності».

Під час основного етапу відбуваються:

отримання конструктивних навичок у боротьбі з алкогольною залежністю: навичок контролю негативних емоцій, почуттів та станів, комунікації (звернення за допомогою), створення свого позитивного образу;

виявлення психологічних механізмів алкогольної залежності та утворення відповідних механізмів захисту (зміна стереотипних неефективних способів мислення, переживання та поведінки);

участь у психотерапевтичних програмах, які проводяться представниками медичної та психологічної служб установи, представниками державних та недержавних організацій.

На заключному етапі відбуваються:

зміцнення мотивації для продовження лікування від алкогольної залежності після звільнення з установи;

підвищення усвідомлення відповідальності за своє здоров'я.

IV. Права та обов'язки працівників соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організують і здійснюють заходи з реалізації програми «Подолання алкогольної залежності»

1. Працівники соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організують і здійснюють заходи з реалізації програми «Подолання алкогольної залежності», мають право:

1) розглядати в межах наданих їм повноважень питання, що виникають при реалізації програми «Подолання алкогольної залежності»;

2) порушувати питання про вжиття персоналом установи заходів, спрямованих на реалізацію програми «Подолання алкогольної залежності»;

3) отримувати від структурних підрозділів установи інформацію, яка має значення для реалізації програми «Подолання алкогольної залежності»;

4) ознайомлюватися з особовими справами засуджених, іншими наявними в установі матеріалами, що можуть мати значення для реалізації програми «Подолання алкогольної залежності»;

5) порушувати перед керівництвом установи клопотання щодо надання допомоги в реалізації програми «Подолання алкогольної залежності», її методичного та матеріально-технічного забезпечення;

6) представляти інтереси установи з питань формування у засуджених потреби у здоровому способі життя в державних і громадських організаціях, які займаються питаннями подолання алкогольної залежності.

2. Працівники соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організують і здійснюють заходи з реалізації програми «Подолання алкогольної залежності», зобов'язані:

1) роз'яснювати засудженим положення законодавства, що регламентує порядок реалізації їх права на здоровий спосіб життя;

2) забезпечувати взаємодію установи з державними та громадськими організаціями, які займаються пропагандою здорового способу життя, подоланням алкогольної залежності, функціонування психотерапевтичних програм для засуджених із алкогольною залежністю;

3) вживати заходів щодо залучення до формування у засуджених потреби у здоровому способі життя представників державних та громадських організацій, які займаються пропагандою здорового способу життя, подоланням алкогольної залежності;

4) забезпечувати обладнання і постійне оновлення наочного приладдя для засуджених з інформацією про місце та час психотерапевтичних заходів щодо подолання алкогольної залежності, а також про місце та час роботи відповідних психотерапевтичних груп;

5) з'ясовувати у кожного засудженого його наміри щодо участі у програмі «Подолання алкогольної залежності»;

6) інформувати керівництво установи про необхідність облаштування приміщень для проведення психотерапевтичних заходів, спрямованих на подолання алкогольної залежності, та роботи відповідних психотерапевтичних груп.

V. Документування заходів програми «Подолання алкогольної залежності»

1. Усі матеріали з питань участі засудженого у програмі «Подолання алкогольної залежності» долучаються до особової справи цього засудженого.

2. Підсумки реалізації програми «Подолання алкогольної залежності» щокварталу розглядаються на нараді з керівництвом установи, на якій визначаються заходи, що сприяють підвищенню ефективності роботи щодо подолання алкогольної залежності у засуджених.

3. За підсумками року працівник соціально-психологічної служби, який безпосередньо організовує та здійснює заходи з реалізації програми «Подолання алкогольної залежності», подає начальнику установи погоджений із заступником начальника установи із соціально-виховної та психологічної роботи звіт про результати подолання алкогольної залежності у засуджених. У звіті, крім аналізу роботи відповідних психотерапевтичних груп, висвітлюються конкретні заходи із засудженими, спрямовані на подолання алкогольної залежності та формування потреби у здоровому способі життя, аналіз недоліків у цій роботі, заходи щодо їх усунення.

4. Працівник соціально-психологічної служби установи, який безпосередньо організовує та здійснює заходи з реалізації програми «Подолання алкогольної залежності», веде таку документацію:

квартальний план роботи;

журнал обліку засуджених, які беруть участь у програмі «Подолання алкогольної залежності», форма якого наведена в [додатку](#) до цього Положення.

Директор Департаменту взаємодії з органами влади та інформаційно-аналітичної	
---	--

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
юстиції України
16.05.2016 № 1418/5

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
17 травня 2016 р.
за № 734/28864

ПОЛОЖЕННЯ

про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Подолання наркотичної залежності»

I. Загальні положення

1. Заходи в рамках програми диференційованого виховного впливу на засуджених «Подолання наркотичної залежності» (далі - програма «Подолання наркотичної залежності») здійснюються згідно зі [статтею 117](#) Кримінально-виконавчого кодексу України та [статтею 6](#) Основ законодавства України про охорону здоров'я.

2. Участь засуджених у реалізації програми «Подолання наркотичної залежності» є складовою частиною процесу їх виправлення та ресоціалізації, становлення на життєву позицію, яка відповідає соціальним нормам.

3. Робота щодо реалізації програми «Подолання наркотичної залежності» проводиться соціально-психологічною службою установи виконання покарань (далі - установа) у взаємодії з іншими структурними підрозділами установи із залученням державних та громадських організацій, які пропагують здоровий спосіб життя.

4. Загальну координацію заходів з реалізації програми «Подолання наркотичної залежності» здійснює заступник начальника установи із соціально-виховної та психологічної роботи.

5. Безпосередньо заходи з реалізації програми «Подолання наркотичної залежності» організовує та здійснює працівник соціально-психологічної служби установи, посадові обов'язки та права якого у частині реалізації програми «Подолання наркотичної залежності» визначаються цим Положенням.

II. Мета і завдання програми «Подолання наркотичної залежності»

1. Метою програми «Подолання наркотичної залежності» є формування здорового способу життя у засуджених, які мають наркотичну залежність, сприяння у її подоланні та реабілітації.

2. Основні завдання програми «Подолання наркотичної залежності»:

взаємодія установ з державними та громадськими організаціями, які пропагують здоровий спосіб життя;

запобігання морально-психологічній деформації, пов'язаній з позбавленням волі;
усвідомлення та визнання засудженим наявності наркотичної залежності, визнання нездатності самостійно чинити їй опір;

отримання засудженим конструктивних навичок у боротьбі з наркотичною залежністю: навичок контролю негативних емоцій, почуттів та станів, комунікації (звернення за допомогою), створення свого позитивного образу;

виявлення психологічних механізмів наркотичної залежності та утворення відповідних механізмів захисту (зміна стереотипних неефективних способів мислення, переживання та поведінки);

зміцнення чи отримання мотивації для продовження лікування від наркотичної залежності, усвідомлення відповідальності за своє здоров'я.

III. Реалізація програми «Подолання наркотичної залежності»

1. Заходи з реалізації програми «Подолання наркотичної залежності» розпочинаються з дати прибуття засудженого до місця відбування покарання.

2. Програма «Подолання наркотичної залежності» складається працівником соціально-психологічної служби установи разом із засудженим.

3. Програма «Подолання наркотичної залежності» складається, виходячи з мети та завдань формування у засуджених потреби у здоровому способі життя, визначених у розділі II цього Положення.

4. Заходи програми «Подолання наркотичної залежності» плануються таким чином, щоб вони охоплювали весь період відбування засудженим покарання - від дати прибуття в установу до дати його звільнення.

5. Зміст заходів програми «Подолання наркотичної залежності» та результати їх реалізації долучаються до Щоденника індивідуальної роботи із засудженим, визначеного [Положенням про відділення соціально-психологічної служби](#), затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 04 листопада 2013 року № 2300/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 листопада 2013 року за № 1863/24395.

6. Реалізація програми «Подолання наркотичної залежності» поділяється на три етапи: початковий, основний та заключний.

На початковому етапі:

відбувається набуття засудженим знань стосовно наркотичної залежності;

приходить усвідомлення та визнання засудженим наявності наркотичної залежності;

формується визнання засудженим нездатності самостійно чинити опір наркотичній залежності;

пропонується інформація про медичну та психологічну допомогу засудженим, які мають наркотичну залежність;

роз'яснюються умови та порядок участі у програмі «Подолання наркотичної залежності».

Під час основного етапу відбуваються:

отримання конструктивних навичок у боротьбі з наркотичною залежністю: навичок контролю негативних емоцій, почуттів та станів, комунікації (звернення за допомогою), створення свого позитивного образу;

виявлення психологічних механізмів наркотичної залежності та утворення відповідних механізмів захисту (зміна стереотипних неефективних способів мислення, переживання та поведінки);

участь у психотерапевтичних програмах, які проводяться представниками медичної та психологічної служб установи, представниками державних та громадських організацій.

На заключному етапі відбуваються:

зміцнення мотивації для продовження лікування від наркотичної залежності після звільнення з установи;

підвищення усвідомлення відповідальності за своє здоров'я.

IV. Права та обов'язки працівників соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організовують і здійснюють заходи з реалізації програми «Подолання наркотичної залежності»

1. Працівники соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організовують і здійснюють заходи з реалізації програми «Подолання наркотичної залежності», мають право:

1) розглядати в межах наданих їм повноважень питання, що виникають при реалізації програми «Подолання наркотичної залежності»;

2) порушувати питання про вжиття персоналом установи заходів, спрямованих на реалізацію програми «Подолання наркотичної залежності»;

3) отримувати від структурних підрозділів установи інформацію, яка має значення для реалізації програми «Подолання наркотичної залежності»;

4) ознайомлюватися з особовими справами засуджених, іншими наявними в установі матеріалами, що можуть мати значення для реалізації програми «Подолання наркотичної залежності»;

5) порушувати перед керівництвом установи клопотання щодо надання допомоги в реалізації програми «Подолання наркотичної залежності», її методичного та матеріально-технічного забезпечення;

6) представляти інтереси установи з питань формування у засуджених потреби у здоровому способі життя в державних і громадських організаціях, які займаються питаннями подолання наркотичної залежності.

2. Працівники соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організовують і здійснюють заходи з реалізації програми «Подолання наркотичної залежності», зобов'язані:

1) роз'яснювати засудженим положення законодавства, що регламентує порядок реалізації їх права на здоровий спосіб життя;

2) забезпечувати взаємодію установи з державними та громадськими організаціями, які займаються пропагандою здорового способу життя, подоланням наркотичної залежності, функціонування психотерапевтичних програм для засуджених із наркотичною залежністю;

3) вживати заходів щодо залучення до формування у засуджених потреби у здоровому способі життя представників державних та громадських організацій, які займаються пропагандою здорового способу життя, подоланням наркотичної залежності;

4) забезпечувати обладнання і постійне оновлення наочного приладдя для засуджених з інформацією про місце та час психотерапевтичних заходів щодо подолання наркотичної залежності, а також про місце та час роботи відповідних психотерапевтичних груп;

5) з'ясовувати у кожного засудженого його наміри щодо участі у програмі «Подолання наркотичної залежності»;

6) інформувати керівництво установи про необхідність облаштування приміщень для проведення психотерапевтичних заходів, спрямованих на подолання наркотичної залежності, та роботи відповідних психотерапевтичних груп.

V. Документування заходів програми «Подолання наркотичної залежності»

1. Усі матеріали з питань участі засудженого у програмі «Подолання наркотичної залежності» долучаються до особової справи цього засудженого.

2. Підсумки реалізації програми «Подолання наркотичної залежності» щокварталу розглядаються на нараді з керівництвом установи, на якій визначаються заходи, що сприяють підвищенню ефективності роботи щодо подолання наркотичної залежності у засуджених.

3. За підсумками року працівник соціально-психологічної служби, який безпосередньо організовує та здійснює заходи з реалізації програми «Подолання наркотичної залежності», подає начальнику установи погоджений із заступником начальника установи із соціально-виховної та психологічної роботи звіт про результати подолання наркотичної залежності у засуджених. У звіті, крім аналізу роботи відповідних психотерапевтичних груп, висвітлюються конкретні заходи із засудженими, спрямовані на подолання наркотичної залежності та формування потреби у здоровому способі життя, аналіз недоліків у цій роботі, заходи щодо їх усунення.

4. Працівник соціально-психологічної служби установи, який безпосередньо організовує та здійснює заходи з реалізації програми «Подолання наркотичної залежності», веде таку документацію:

квартальний план роботи;

журнал обліку засуджених, які беруть участь у програмі «Подолання наркотичної залежності», форма якого наведена в [додатку](#) до цього Положення.

Директор Департаменту взаємодії з органами влади та інформаційно-аналітичної	
---	--

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
юстиції України
16.05.2016 № 1418/5

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
17 травня 2016 р.
за № 735/28865

ПОЛОЖЕННЯ

про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Підготовка до звільнення»

{Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства юстиції
[№ 4047/5 від 21.12.2018](#)}

I. Загальні положення

1. Заходи в рамках реалізації програми диференційованого виховного впливу на засуджених «Підготовка до звільнення» (далі - програма «Підготовка до звільнення») здійснюються відповідно до [частин четвертої, п'ятої](#) статті 123, [статей 156, 157](#) Кримінально-виконавчого кодексу України, [статті 6](#) Закону України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк», наказу Міністерства юстиції України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України від 03 квітня 2018 року [№ 974/5/467/609/280](#) «Про затвердження Порядку взаємодії установ виконання покарань, уповноважених органів з питань пробації та суб'єктів соціального патронажу під час підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 квітня 2018 року за № 408/31860.

{Пункт 1 розділу I в редакції Наказу Міністерства юстиції [№ 4047/5 від 21.12.2018](#)}

2. Участь засуджених у реалізації програми «Підготовка до звільнення» є складовою частиною процесу їх виправлення та ресоціалізації, становлення на життєву позицію, яка відповідає соціальним нормам.

3. Робота щодо реалізації програми «Підготовка до звільнення» проводиться соціально-психологічною службою установи виконання покарань (далі - установа) у взаємодії з іншими структурними підрозділами установи, спостережними комісіями, суб'єктами соціального патронажу із залученням об'єднань громадян, релігійних та благодійних організацій (за згодою).

4. Загальну координацію заходів з реалізації програми «Підготовка до звільнення» здійснює заступник начальника установи із соціально-виховної та психологічної роботи.

5. Безпосередньо заходи з реалізації програми «Підготовка до звільнення» організовують та здійснюють працівники соціально-психологічної служби, посадові обов'язки та права яких в частині підготовки засуджених до звільнення визначаються цим Положенням.

II. Мета і завдання програми «Підготовка до звільнення»

1. Метою програми «Підготовка до звільнення» є соціальна адаптація засуджених.

2. Основними заходами, що здійснюються під час реалізації програми «Підготовка до звільнення», є:

організація взаємодії установ із суб'єктами соціального патронажу під час підготовки до звільнення;

сприяння засудженим в отриманні чи поновленні особистих документів;

допомога засудженим у налагодженні позитивних соціально корисних стосунків;

надання психологічної допомоги засудженим;

надання юридичної допомоги засудженим;

інформування засуджених про тенденції та зміни в соціально-політичному, економічному та правовому житті держави та суспільства;

розвиток у засуджених знань, умінь та навичок для проживання у суспільстві, зокрема навичок самообслуговування, гігієни, догляду та підтримки стану власного здоров'я, трудових та професійних навичок і умінь, знання власних прав і обов'язків та вміння їх застосовувати.

III. Реалізація програми «Підготовка до звільнення». Організація курсів підготовки до звільнення

1. Заходи з реалізації програми «Підготовка до звільнення» розпочинаються з дати прибуття засудженого до місця відбування покарання.

2. Програма «Підготовка до звільнення» складається начальником відділення соціально-психологічної служби установи разом із засудженим.

3. Програма «Підготовка до звільнення» складається, виходячи з мети та завдань підготовки засуджених до звільнення, визначених у розділі II цього Положення.

4. Заходи програми «Підготовка до звільнення» плануються таким чином, щоб вони охоплювали весь період відбування засудженим покарання - від дати прибуття в установу до дати його звільнення.

5. Зміст заходів програми «Підготовка до звільнення» та результати їх реалізації долучаються до Щоденника індивідуальної роботи із засудженим, визначеного [Положенням про відділення соціально-психологічної служби](#), затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 04 листопада 2013 року № 2300/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 листопада 2013 року за № 1863/24395.

6. Реалізація програми «Підготовка до звільнення» поділяється на три етапи: початковий, основний та заключний.

На початковому етапі начальником відділення соціально-психологічної служби установи:

з'ясовуються родинні стосунки, наявність соціальних зв'язків, у разі потреби пропонується допомога адміністрації у їх відновленні;

з'ясовуються рівень освіти, наявна професія, робоча спеціальність;

пропонується набутти повну загальну середню або професійно-технічну освіту, підвищити освітній рівень за дистанційними технологіями;

роз'яснюються умови та порядок застосування умовно-дострокового звільнення від відбування покарання та інші підстави для дострокового звільнення або заміни невідбутої частини покарання більш м'яким;

роз'яснюються умови та порядок оформлення пенсій засудженим;

вивчаються наміри засуджених щодо місця проживання після звільнення та працевлаштування.

Під час основного етапу соціально-психологічна служба установи:

вживає заходів щодо вирішення проблемних питань засудженого, визначених на першому етапі;

надає засудженому допомогу в оформленні (поновленні) паспорта, реєстраційного номера облікової картки платника податків, інших документів, які необхідні для вирішення питань трудового та побутового влаштування після звільнення, оформлення пенсії;

залучає засудженого у встановленому порядку до отримання загальної середньої освіти та робітничої професії;

надає засудженому актуальну інформацію, що стосується суспільно-політичного, економічного, соціального життя держави і суспільства;

надає засудженому інформацію про заклади соціальної адаптації для осіб, звільнених з місць позбавлення волі, їх розташування, контактні дані, умови прийому та проживання в них.

На заключному етапі засуджений наказом начальника відповідної установи виконання покарань зараховується на курси підготовки до звільнення (далі - курси).

Курси відповідно до вимог [статті 156](#) Кримінально-виконавчого кодексу України є складовою частиною програми «Підготовка до звільнення» та організуються з метою підготовки засуджених до життя в умовах вільного суспільства.

Для організації курсів здійснюється набір учасників, які формуються у групи по 7-12 осіб, складається розклад занять.

Організація курсів затверджується наказом начальника відповідної установи, де проводяться курси, в якому визначаються склад груп, тематичний план курсу підготовки до звільнення кожної групи, місце проведення курсів та розклад занять.

На курси зараховуються засуджені, яким до звільнення залишається три - шість місяців, а також засуджені, які довели своє виправлення або стали на шлях виправлення та яким залишилось не більше трьох місяців до розгляду на засіданні

комісії установи питання про подання до суду матеріалів для застосування [статей 81, 82](#) Кримінального кодексу України.

На основі Примірною тематичного плану курсу підготовки засуджених до звільнення, який затверджується наказом Державної пенітенціарної служби України, складається Тематичний план курсу підготовки засуджених до звільнення з урахуванням індивідуальних особливостей та потреб засуджених, включених до групи, у наданні необхідного виду допомоги.

Заняття курсів проводяться у формі лекцій, практичних занять, тренінгів, на які запрошуються суб'єкти соціального патронажу, що надають особам, звільненим від відбування покарання, допомогу щодо трудового і побутового влаштування за обраним ними місцем проживання.

Заняття проводяться у вільний від роботи (навчання) час з урахуванням розкладу дня установи. Рекомендована частота занять - двічі на тиждень, тривалість заняття - до 60 хвилин.

Кожен курс складається з трьох модулів: правова підготовка, психологічна підготовка, основи здорового способу життя та безпечної поведінки.

Зміст курсу може змінюватися та доповнюватися на розсуд фахівців установи виконання покарань, але обов'язково повинен передбачати добірку занять у рамках запропонованих модулів.

IV. Права та обов'язки працівників соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організують і здійснюють заходи з реалізації програми «Підготовка до звільнення»

1. Працівники соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організують і здійснюють заходи з реалізації програми «Підготовка до звільнення», мають право:

1) розглядати питання, що виникають при реалізації програми «Підготовка до звільнення», в межах повноважень, визначених [Положенням про відділення соціально-психологічної служби](#), затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 04 листопада 2013 року № 2300/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 листопада 2013 року за № 1863/24395;

2) порушувати питання про вжиття персоналом установи заходів, спрямованих на реалізацію програми «Підготовка до звільнення»;

3) отримувати від структурних підрозділів установи інформацію, яка має значення для реалізації програми «Підготовка до звільнення»;

4) ознайомлюватися з особовими справами засуджених, іншими наявними в установі матеріалами, що можуть мати значення для реалізації програми «Підготовка до звільнення»;

5) порушувати перед керівництвом установи клопотання щодо надання допомоги в організації роботи курсів, їх методичного та матеріально-технічного забезпечення;

6) представляти інтереси установи з питань трудового та побутового влаштування осіб, що звільняються, в державних і громадських організаціях.

2. Працівники соціально-психологічної служби установи, які безпосередньо організують і здійснюють заходи з реалізації програми «Підготовка до звільнення», зобов'язані:

1) роз'яснювати засудженим положення законодавства, що регламентує порядок трудового та побутового влаштування звільнених осіб;

2) забезпечувати організацію та функціонування в установі курсів;

3) вживати заходів щодо залучення до проведення занять на курсах представників суб'єктів соціального патронажу, які надають звільненим від відбування покарання особам допомогу щодо трудового і побутового влаштування за обраним ними місцем проживання;

4) забезпечувати спільно з відповідним центром зайнятості проведення у встановленому порядку профорієнтаційної роботи із засудженими;

5) надавати засудженим допомогу в оформленні (поновленні) паспорта, реєстраційного номера облікової картки платника податків, інших особистих документів, в оформленні пенсій;

6) вживати заходів щодо залучення до надання допомоги в трудовому та побутовому влаштуванні засуджених спостережних комісій, об'єднань громадян, релігійних та благодійних організацій;

7) контролювати та сприяти своєчасному забезпеченню засуджених, які звільняються з установи, проїзними квитками або грошима для проїзду до обраного місця проживання, одягом і взуттям за сезоном у разі їх відсутності, поверненню особистих документів, речей і грошей, наданню їм матеріальної допомоги в установленому порядку;

8) завчасно інформувати керівництво установи про необхідність виділення персоналу для супроводу звільнених від відбування покарання, які потребують сторонньої допомоги;

9) вести листування з родичами і близькими засудженого, який звільняється, з питань, що належать до їх компетенції;

10) з'ясовувати у кожного засудженого його наміри щодо місця проживання, роботи і навчання, наявність родинних зв'язків, можливість працевлаштування, потребу в конкретній допомозі щодо трудового та побутового влаштування після звільнення;

11) роз'яснювати порядок отримання звільненими від відбування покарання паспортів, здійснення реєстрації за місцем проживання.

V. Документування заходів програми «Підготовка до звільнення»

1. Усі матеріали щодо попереднього вирішення питань підготовки засуджених до звільнення, трудового і побутового влаштування долучаються до особової справи засудженого.

2. Підсумки реалізації програми «Підготовка до звільнення» щокварталу розглядаються на нараді з керівництвом установи, на якій визначаються заходи, що сприяють підвищенню ефективності роботи щодо підготовки засуджених до звільнення.

